

Trond Christian Vigtels disputas for ph.d.-graden mandag 16. desember 2019: Understanding Retirement Decisions

Sammendrag:

Pensjonsreformens brede nedslagsfelt

Den norske pensjonsreformen i 2011 skulle sikre bærekraften til pensjonssystemet på lang sikt, men hadde store virkninger på både bedrifters og individers atferd også på kort sikt.

I min avhandling finner jeg først og fremst at pensjonsreformen påvirket både bedrifters og arbeidstakeres atferd i arbeidsmarkedet på kort sikt. Bedrifter i privat sektor ble mer tilbøyelige enn tidligere til å ansette eldre arbeidstakere som følge av reformen. Eldre arbeidstakere brukte muligheten til å ta ut den nye alderspensjon fra alder 62 til å trappe gradvis ned fra arbeidslivet, i stedet for å gå fra fullt arbeid til full pensjon. Samtidig førte ikke den økte sysselsettingen av eldre i privat sektor med AFP som følge av reformen til at unge arbeidstakere mistet jobben eller gikk ned i lønn, slik som mange fryktet. I stedet fant de unge i større grad sysselsetting i andre bedrifter. Om det på lengre sikt er slik at en omlegging av pensjonssystemet må til for å ytterligere sikre bærekraften, vil dette være mulig med de virkemidler vi allerede har i trygde- og avgiftssystemet. Vi finner at selv om noen av disse virkemidlene er effektive for å holde eldre i arbeid lengre (eksempelvis å øke forholdstallet og redusere kompensasjonsgraden for uføretrygd), går det ofte på bekostning av større ulikhet i velferd som følge av store forskjeller i både helsetilstand og levealder i den norske befolkning.